

Stortingsmelding om 5.-10. trinn – Innspill fra Smøla kulturskole

Smøla kulturskole stiller seg positive til at regjeringen ønsker å sette søkelyset på å løfte elevers motivasjon gjennom økt satsing på praktisk og variert opplæring i skolen. Grunnskole og kulturskole samarbeider godt i mange kommuner, et samarbeid som ofte trekkes frem når temaet «kunstfag i skolen» diskuteres. Kulturskolens rammeplan «Mangfold og fordypning» understreker også viktigheten av dette samarbeidet:

«Kulturskolen skal i samarbeid med skoleverket bidra til et helhetlig kunst- og kulturfaglig tilbud til alle barn og unge.»¹

Kulturskolen mener det er klokt å trekke elevers skolehverdag i en mer praktisk og variert retning. Dette er allerede tydeliggjort i LK20 overordnet del, Opplæringens verdigrunnlag pkt 1.4 Skaperglede, engasjement og utforskertrang:

«Skolen skal la elevene utfolde skaperglede, engasjement og utforskertrang, og la dem få erfaring med å se muligheter og omsette ideer til handling.»

Barn og unge er nysgjerrige og ønsker å oppdage og skape. I opplæringen skal elevene få rike muligheter til å utvikle engasjement og utforskertrang. Evnen til å stille spørsmål, utforske og eksperimentere er viktig for dybdelæring. Skolen skal respektere og dyrke fram forskjellige måter å utforske og skape på. Elevene skal lære og utvikle seg gjennom sansning og tenkning, estetiske uttrykksformer og praktiske aktiviteter.»²

Skal en fokusere mer på praktisk læring i skolen, kommer en ikke utenom de praktisk-estetiske fagene. Anne Bamford beskriver i WOW-faktoren (2006) viktigheten av både *utdanning i kunstfag* (undervisning i musikk, drama, kunst og håndverk osv) og *utdanning gjennom kunstfag* (bruk av kunstfag som pedagogisk verktøy i andre fag, slik som regne-, lese- og skriveferdigheter)

Skal denne type utdanning lykkes, må den være av god kvalitet, noe som igjen stiller krav til pedagogisk personell med utdanning i praktisk-estetiske fag. Kulturskole og grunnskole skal jobbe for å ha gode samarbeid, men kulturskolen må ikke bli eneste leverandør av kunstfaglig kompetanse til skolene. Denne kompetansen må også finnes hos grunnskolens egne ansatte!

Ifølge lovverket må lærere på ungdomstrinnet ha minst 30 studiepoeng i de praktisk-estetiske fagene for å undervise. Merkelig nok gjelder ikke dette kravet for lærere på barnetrinnet, her kan man undervise uten fagkompetanse. Undersøkelse fra Statistisk sentralbyrå (SSB) 2019 viser at rundt halvparten av lærerne som underviser i praktisk-estetiske fag i grunnskolen, mangler formell kompetanse.³

For at de praktiske og estetiske fagene skal få sin rettmessige plass i skolen, er lærerutdanningen det naturlige stedet å starte. En kan tidfeste et sentralt vendepunkt for disse fagenes kompetanseproblematikk til året 2003. Før det hadde alle lærerstudenter obligatorisk 15

¹ https://www.kulturskoleradet.no/_extension/media/260/orig/2014%2008_Rammeplan_for_kulturskolen.pdf

² <https://www.udir.no/lk20/overordnet-del/opplaringens-verdigrunnlag/1.4-skaperglede-engasjement-og-utforskertrang/?lang=nob>

³ <https://www.utdanningsnytt.no/laererutdanning-praktisk-estetiske-fag/stor-mangel-pa-laerere-i-praktisk-estetiske-fag/319341>

studiepoeng i ett praktisk fag og det samme i ett estetisk fag. Dette sikret fagmiljøer på alle skoler i landet der alle lærere hadde både praktiske og estetiske fag i sin fagkrets. Både metodevalg og undervisning ble med andre ord preget av denne kompetansen.⁴

Vi mener kravet til obligatorisk opplæring i praktisk-estetiske fag må gjeninnføres i lærerutdanningen. Det hjelper lite at fagfornyelsen forutsetter kreative læreprosesser dersom lærerne selv aldri har hatt kvalifisert undervisning i disse fagene og arbeidsmåtene.

Utover et kompetanseløft hos lærerne, er det andre rammefaktorer som må på plass for å kunne jobbe bedre med praktisk-estetiske fag i grunnskolen. Vi nevner her kort:

- En stor andel norske skoler ikke har bygg, rom og utstyr slik at det er mulig å legge til rette for praktisk og variert undervisning.
- Fag og timefordelingen i grunnskolen setter mer søkelys på telling og avgrensning i stedet for mulighetene. Det må være større rom for faglig skjønn i organiseringen av skolehverdagen, slik at skolene kan prioritere tid til å jobbe mer praktisk.
- Praktisk-estetisk undervisning krever som regel mye veiledning av den enkelte elev, noe som kun er mulig gjennom undervisning i mindre grupper.

Vennlig hilsen
Smøla kulturskole

Ann Helen Stamnsve
Avdelingsleder

---

⁴ <https://www.utdanningsnytt.no/laereplaner-laererutdanning-praktisk-estetiske-fag/styrking-av-praktisk-og-estetisk-innhold-i-skolenvelment-men-uforpliktende-strategi/227587>